

## Deel 1 De werkmentaliteit van jongeren

*Stel, je moet voor het vak Nederlands een beschouwing schrijven over een maatschappelijk verschijnsel. Jij hoort vaak de uitspraak: “De jongeren van tegenwoordig zijn liever lui dan moe.” Je kiest daarom als verschijnsel de werkmentaliteit van jongeren en zoekt uit in hoeverre de huidige jongeren een andere werkmentaliteit hebben dan de oudere generaties.*

*Je hebt in deze context over ‘quiet quitting’ gehoord, waar bron 1 over gaat. Je hebt het idee dat deze term de kern van de zaak raakt. Daarom analyseer je de gedachtegang van deze bron.*

*Lees bron 1.*

In alinea 3 lees je dat de jonge generatie “een andere opvatting over werk heeft dan ouderen”.

- 1p    1    Noteer voor zowel jongeren als ouderen welke opvatting over werk kan worden afgeleid uit alinea 1 tot en met 3.  
Neem de nummers uit onderstaande zinnen over en zet je antwoord daarachter. Geef geen voorbeelden.

Jongeren vinden het goed om ... (1) ... .

Ouderen vinden het goed om ... (2) ... .

“Experts vonden het niet verstandig om daaraan mee te doen”  
(regels 15-16)

De auteur is het niet eens met de opvatting van deze experts.

- 1p    2    Welke twee argumenten geeft ze hiervoor, gelet op alinea 3 en 4?  
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

Uit alinea 1 tot en met 7 kun je drie zinsgedeeltes citeren om een definitie van *quiet quitting* te geven en een negatieve en een positieve invulling daarvan.

- 2p    3    Citeer deze drie zinsgedeeltes en gebruik per citaat niet meer dan 6 woorden.  
Neem de nummers uit de tabel over en zet je antwoord daarachter.

|                                                 | bijpassend citaat: |
|-------------------------------------------------|--------------------|
| definitie van <i>quiet quitting</i> :           | (1)                |
| negatieve invulling van <i>quiet quitting</i> : | (2)                |
| positieve invulling van <i>quiet quitting</i> : | (3)                |

*Je wilt in je beschouwing aandacht besteden aan verschillende visies op het fenomeen 'quiet quitting'. Daarom let je extra op kritische opmerkingen en de woordkeus in de tekst.*

Je ziet dat de term 'het hoognodige' in de titel en de tekst meerdere keren voorbijkomt.

- 1p 4 Wat is de belangrijkste boodschap van alinea 5 als het gaat om 'het hoognodige'?
- A Het is lastig te bepalen wat 'het hoognodige doen' eigenlijk inhoudt.
  - B Het zou al mooi zijn als iedereen deed wat echt nodig is.
  - C Mensen met hoge functies doen ook alleen het hoognodige.
  - D Ook de oudere generatie doet niet meer dan nodig is.

De auteur bekritiseert verschillende partijen, om zo haar standpunt over de werkopvatting van jongeren kracht bij te zetten.

- 3p 5 Leid voor alle partijen af welke kritiek zij krijgen, gelet op alinea 5 tot en met 10 van bron 1.  
Neem de nummers uit de tabel over en zet je antwoord daarachter.  
Geef geen voorbeelden. Eén antwoord is al gegeven.

| partij                                                    | kritiek op deze partij                               |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
| een voormalig topman van Schiphol en vele Haagse politici | (1)                                                  |
| <i>scrummasters</i>                                       | (2)                                                  |
| jongeren                                                  | (3) gebruiken de verkeerde term voor wat ze bedoelen |
| werkgevers                                                | (4)                                                  |
| werknemers die het meeste lawaai maken                    | (5)                                                  |

"Vanaf nu noemen we het dus niet meer 'quiet quitting', lieve jongeren, maar 'loud working'." (regels 96-98)

Een deel van dit citaat wordt in alinea 13 nog eens benadrukt door de woordkeus.

- 1p 6 Welk deel van het citaat is dat?
- A vanaf nu
  - B quiet quitting
  - C lieve jongeren
  - D loud working

*Na het lezen van bron 1 kies je de volgende hoofdvraag voor je beschouwing: Heeft de jongere generatie inderdaad een andere werkopvatting dan de oudere generaties? Om deze vraag te beantwoorden, gebruik je naast bron 1 ook bron 2.*

*Lees bron 2.*

- 3p    7    Geef aan hoe er in bron 2 wordt gedacht over verschillen in werkopvatting tussen jongeren en oudere generaties.  
Neem de nummers uit de tabel over en zet je antwoord daarachter.

|                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Bron 2 signaleert verschillen tussen generaties. Het volgende kun je volgens bron 2 echter <b>niet</b> zeggen: | (1) |
| Dit is wat je volgens bron 2 <b>wel</b> kunt zeggen:                                                           | (2) |
| Dit is een verklaring die bron 2 hiervoor geeft:                                                               | (3) |

*In bron 2 heb je verklaringen gelezen voor verschillen in werkopvatting tussen jongere en oudere generaties. Je bent ook benieuwd naar andere verklaringen en daarom lees je bron 3. Vervolgens vergelijk je bron 3 met de gedachtegang van bron 1.*

*Lees bron 3.*

Bron 3 geeft vier verklaringen voor de veranderde werkmentaliteit van jongeren. Deze verklaringen kun je weergeven met 'als-dan'-zinnen.

- 4p    8    Noteer per alinea de verklaring, door onderstaande 'als-dan'-zinnen aan te vullen.  
Neem de nummers uit de zinnen over en zet je antwoord daarachter. Zorg dat er 'als-dan'-zinnen ontstaan die inhoudelijk kloppen.

| verklaring in | 'als-dan'-zin                                                                                            |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| alinea 1      | Als de economische omstandigheden gunstig zijn, dan ...(1)... .                                          |
| alinea 2      | Als ...(2a)... , dan...(2b)... .                                                                         |
| alinea 3      | Als ...(3a)... , dan...(3b)... .                                                                         |
| alinea 4      | Als ...(4)... , dan is het logisch dat jongeren hun status niet aan werk, maar aan andere zaken ontleen. |

Bron 1 en bron 3 geven allebei verklaringen voor de veranderde werkmentaliteit van jongeren. Je mist in bron 3 echter een verklaring die wél wordt genoemd in alinea 1 tot met 3 van bron 1.

- 1p    **9**    Noteer deze verklaring.  
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

In alinea 2 van bron 3 zegt Ton Wilthagen: “Dan is het niet gek dat zij nu tegen die werkgever zeggen: zoek het uit.”

- 2p    **10**    Geef aan of de auteur van bron 1 Wilthagens uitspraak **wel** of **niet** zal onderschrijven en citeer een zinsgedeelte uit alinea 11 tot en met alinea 13 van bron 1 waaruit dat het duidelijkst blijkt.  
Neem de nummers uit onderstaande zinnen over en zet je antwoord daarachter.

De auteur zal Wilthagens uitspraak waarschijnlijk (1) (kies uit: *wel/niet*) onderschrijven.

Dat blijkt het duidelijkst uit het volgende zinsgedeelte: ...(2)... .

*In je zoektocht naar meer informatie kom je bron 4 en 5 tegen. Het valt je op dat in deze bronnen, net als in bron 3, verschillende benamingen voorbijkomen om jongeren te typeren. Deze benamingen lijken iets te zeggen over de manier waarop er tegen jongeren en hun werkmentaliteit wordt aangekeken. Je wilt in je beschouwing zorgvuldig omgaan met je eigen woordkeuze en je verdiept je daarom in deze benamingen.*

*Lees bron 4 en 5.*

- 2p    **11**    Uit welke van onderstaande benamingen uit bron 3, 4 en 5 blijkt een negatief oordeel over de houding van de huidige generatie werkende jongeren?

Noteer alleen de nummers van de negatieve benamingen.

- 1    klapstoelmedewerkers (bron 3, regel 13)
- 2    Generatie Z (eerste vermelding: bron 4, regel 12)
- 3    sneeuwvlokjes (bron 5, regel 4)
- 4    rubbertegelkinderen (bron 5, regel 4)
- 5    millennials (bron 5, regel 18)

“Zo’n snordrukker is niet langer bereid om veel meer te doen dan de functie-eisen voorschrijven.” (bron 4, regels 10-11)

- 2p 12 Wat zal de auteur van bron 1 vinden van het woord “snordrukker” als typering van de huidige generatie werkende jongeren?  
Neem de nummers uit onderstaande zin over en zet je antwoord daarachter.

De auteur vindt ‘snordrukker’ waarschijnlijk (1) (kies uit: *wel/niet*) een geschikte typering van de huidige generatie werkende jongeren, want ...(2)... .

*Je gaat nu de inhoud van bron 4 en 5 vergelijken met de inhoud van bron 1 en 2.*

In onderstaande tabel staan vier uitspraken die zijn gebaseerd op bron 4 en bron 5.

- 3p 13 Geef bij iedere uitspraak aan of deze overeenkomt met uitspraken in bron 1, bron 2 of geen van beide bronnen.  
Neem de nummers van de uitspraken over en zet je antwoord daarachter.  
Let op: kies per uitspraak één antwoord.

| uitspraak:                                                                                        | deze uitspraak komt overeen met uitspraken in:               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 1 <i>Quiet quitting</i> is helemaal niet zo nieuw als wordt gezegd.                               | (kies uit: <i>bron 1 / bron 2 / geen van beide bronnen</i> ) |
| 2 <i>Quiet quitters</i> verwachten dat een baan persoonlijke en maatschappelijke voordelen biedt. | (kies uit: <i>bron 1 / bron 2 / geen van beide bronnen</i> ) |
| 3 Het leven naast werken is voor jongeren minstens zo belangrijk.                                 | (kies uit: <i>bron 1 / bron 2 / geen van beide bronnen</i> ) |
| 4 Jongeren kunnen nu veeleisend zijn dankzij de krappe arbeidsmarkt.                              | (kies uit: <i>bron 1 / bron 2 / geen van beide bronnen</i> ) |

*De hoofdvraag voor je beschouwing is: Heeft de jongere generatie inderdaad een andere werkopvatting dan de oudere generaties? Voordat je start met schrijven, bekijk je nog eens kritisch welke bronnen meer of minder bruikbaar zijn voor je beschouwing.*

Bij bron 1 tot en met bron 5 zou je van twee bronnen kunnen zeggen dat ze minder betrouwbaar zijn vanwege de subjectieve, ironische schrijfstijl.

1p 14 Welke twee bronnen zijn dat?

Noteer alleen de nummers van die twee bronnen.

Bron 1, bron 3, bron 4 en bron 5 zijn afkomstig van gerespecteerde media. Een van deze bronnen kan ook om een andere, inhoudelijke reden betrouwbaar worden genoemd.

1p 15 Noteer om welke bron het gaat en licht de betrouwbaarheid ervan toe op basis van de inhoud van de bron.

Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 15 woorden.

Je vraagt je af of je *quiet quitting* een belangrijke plek in je beschouwing moet geven. In bron 4 en in bron 1 heb je redenen gezien om dit niet te doen.

1p 16 Noteer zo'n reden om dit **niet** te doen die zowel wordt genoemd in bron 4 als in de eerste vijf alinea's van bron 1.

Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 15 woorden.

## Deel 2 Doorbreek de taal-impasse

*Lees tekst 6.*

In alinea 4 en 5 wordt negatief gesproken over een publicatie van een Taaluniewerkgroep.

1p 17 Wat is er volgens tekst 6 mis met deze publicatie?

- A De adviezen van de Taalunie zijn te beperkt om het probleem echt aan te pakken.
- B De Taalunie heeft te weinig moeite gedaan om met begrijpelijke voorschriften te komen.
- C De Taalunie mengt zich met betweterige adviezen in een weinig zinvolle discussie.
- D Door de uitbreiding met nieuwe taalvormen maakt de Taalunie de taal onoverzichtelijker.